

*Национално сдружение на общините
в Република България*

Проучване на практиките и нуждите на местните власти по прилагане на ЗеОП

support • GPP training • policy recommendations

Зелените обществени поръчки (ЗеОП) в политики на ЕС

- **Съобщение на Комисията от 2008 до ЕП, Съвета и КР**
„Обществените поръчки, насочени към по-добра околна среда“
- **Дефиниция на ЕК за ЗеОП**
„процес, при който публичните органи се стремят към придобиване на продукти, услуги и строителни работи с редуцирано въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо такива със същата функция, които иначе биха придобили“.
- Т.е. критерии за избора на продукти/работи с по-ниска консумация на енергия, с по-ниски въглеродни емисии и негативни екологични ефекти при експлоатацията им.
- + анализа на стойността за целия жизнен цикъл на продукта
- **Критерии за зелени продукти/услуги/строителство – 21 групи – базови и разширени**

ЗеОП в националните ни политики

- **Национален план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки 2012 -2014**
- **Основни цели:**
 - ✓ Изграждане на административен капацитет при възложителите
 - ✓ Повишаване осведомеността на заинтересованите страни за същността и ползите на ЗеОП
 - ✓ Създаване на информационна среда за обмен на знания, опит и добри практики
 - ✓ Въвеждане на икономически механизми за насърчаване предприятията за присъединяване към схемите за екомаркировки и за управление на ок. среда EMAS
 - ✓ Създаване на система за мониторинг на Националния план
- **Отговорни институции: МОСВ, МЕ, АОП**
- **Национална стратегия за развитие на сектора обществени поръчки в България 2014-2020**

ЗеОП в националните ни политики

- **Национален план за действие за насърчаване на ЗеОП**
- **Избрани продуктови групи:**
 - ✓ Копирна и графична хартия (0.49%)
 - ✓ Офис ИТ оборудване (2.34%)
 - ✓ Осветителни тела – офис осветление (0.68%), улично осветление (0.93%)
 - ✓ Климатици (0.99%)
 - ✓ Почистващи продукти и услуги за почистване (5.15%)
 - ✓ Транспортни средства и услуги – превозни средства, обществен транспорт, коли и услуги за събиране на отпадъци (2.26%), електромобици – коли, камиони, автобуси
- **Конкретни цели** – целеви стойности като % ЗеОП от всички поръчки – задължителни за централните ведомства (базовите критерии), препоръчителни за общините

Проекта GreenS.

Партньори в България – НСОРБ и ЧРАУЕ

- Проект по рамкова програма Хоризонт 2020
- Консорциум от 14 организации от 8 страни членки на ЕС
- **Основната цел:** повишаване капацитета на публичните власти за спестяване на енергия и намаляване на CO₂ емисии, както и намаляване на разходите през целия жизнен цикъл на придобитите стоки/услуги, чрез иновативни решения за ЗеОП.
- **Планирани дейности:**
 - Анализ на прилагането на ЗеОП и добри практики;
 - Развитие взаимодействието на заинтересованите страни – национален Координационен съвет;
 - Подкрепящи структури по ЗеОП – пул от експерти
- Електронна страница на проекта: <http://greensproject.eu/en/>

Проект GreenS

- **Планирани дейности:**
- Развитие на инструменти в подкрепа на ЗеОП
 - база данни по ЗеОП с образци на технически спецификации
 - он-лайн каталог с производители на зелени стоки/услуги
 - разработване на критерии за зелени поръчки в 3 нови продуктови групи (още невключени в каталога на ЕК)
 - основен акцент – анализ на Стойността за целия жизнен цикъл
 - пилотно прилагане на инструментите от общински администрации
- Цикъл от обучения за местните власти (и устойчива прогр.)
- Тестване на прилагането и иновациите в ЗеОП – добри практики пред ЕК
- Изготвяне на документ с препоръки за политики и регулаторни промени за страните членки и за ЕК

Зелените поръчки в практиката на общините

- Проучване през октомври-ноември 2015 г. сред всички общини. Съдействие и подкрепа от МОСВ и АУЕР.
- **Резултатите:**
- Заявява се обща **информираност за национални политики по ЗеОП (86%)** и **за националните цели за развитието им (79%)**
- Отчитат, че са запознати с приоритетни „зелени“ продукти, услуги строителни работи – 93%
- Информация за статистически резултати за „зелени“ поръчки в страната – смятат че са запознати 43%

Зелените поръчки в практиката на общините

- **Резултатите:**
- Информираност за форми за подкрепа на ЗеОП – около 50%. Най-често се посочва сайтът на МОСВ, а също и от информация за проекти по Хоризонт 2020
- Едва 7% декларира, че в общината ЗеОП са включени в програмни документи. Иначе – подкрепа от ръководството за прилагането им – в близо 90%.
- Едва около 20 % са участвали в обучение с теми по ЗеОП

Зелените поръчки в практиката на общините

- **Резултатите – как се прилагат зелените критерии в процедурата по възлагане:**
- В около 20 % от случаите се извършва маркетингово проучване за алтернативни възможности, които се предлагат от доставчици;
- Кой включва зелените критерии: самостоятелно – 40%; с помощ на експерти от други отдели – 30%; с външна експертна помощ – 25%;
- В кои етапи на процедурата се залагат зелени/ЕЕ критерии: в техническите спецификации – над 90%; в изискванията за технически професионални възможности на изпълнителя – в близо 40%; при определяне предмета на договора и при условията за изпълнение на договора – над 20%

Зелените поръчки в практиката на общините

- **Резултатите в проучването:**
- Видове дейности с най-често възлагани зелени/ЕЕ поръчки през последните 3 год.:
- Строителство – над 95%
- Офис оборудване, вкл. и IT – близо 90%
- Улично осветление – почти 60%
- Вътрешно осветление – около 50%
- Транспортни средства и схеми на организация – 40%
- Копирна техника – 38%

Зелените поръчки в практиката у нас

- **Резултатите - статистика по прилагането на ЗеОП:**
- Около 10 % от общините отчитат, че прилагат зелени поръчки
- Статистиката на национално ниво (по данни от АОП за 2014 г.)
- От общо 11 881 обществени поръчки – 47 открити процедури за ЗеОП, от тях – по 37 са сключени договори
- Обща стойност на поръчките – EUR 3 765 млн.,
- От тях „зелени“ – 13,938 млн.
- Т.е. 0.37% от всички поръчки са „зелени“

Зелените поръчки в практиката у нас

- Изоставена практика за стимулиране: Преди, във формата за предварителното обявление, непосредствено след позицията за предмет на поръчката – няколко позиции за ЗеОП:
 - Обществената поръчка е зелена съгласно ЗОП чл. 26а (транспортни средства)
 - Поръчката е зелена извън обхвата на Националния план за действие
 - Поръчката е зелена съгласно НПД
 - Продуктова група
 - Брой на зелените критерии
 - Зелени критерии са включени в: критериите за подбор; критериите за оценка; техническата спецификация; изискванията за изпълнение на договора

Зелените поръчки в практиката на общините

- **Къде са затрудненията за възложителите:**
- Липса на цялостна информация за ЗеОП
- Недостатъчен административен капацитет при възложителите
- Липса на външна експертна подкрепа за подготовка на поръчките
- Липса на стимули за прилагането на ЗеОП
- Липса на информация за зелени стоки/услуги на пазара
- Мнението, че зелените поръчки водят до по-висока начална цена на доставката. Няма информация за ползите от ЗеОП.

Зелените поръчки в практиката на общините

- Нуждите за подкрепа по прилагане на ЗеОП (посочени от общините):
- Професионални обучения по ЗеОП (близо 100%)
- Източници за зелени критерии, които да прилагат (95%)
- Как да се прилагат зелените критерии в различните етапи на процедурата по ЗОП
- Информация за достъпни на пазара зелени/ЕЕ стоки и услуги
- Анализ на Стойност за целия жизнен цикъл

И още за основните нужди за подкрепа

- Повече информация – реална представа какво представлява „зелената“ поръчка
- Да отчетем реално това, което правим – всъщност изпълняваме много зелени поръчки.
- На тази основа да разширим прилагането - освен основните и на допълнителни критерии и изисквания – в повече етапи от процедурата
- Реални стимули за възложителите, прилагащи ЗеОП – не само на национално ниво, а и чрез регламенти на ЕС.

Благодаря за вниманието!

Благой Станчев
Парламентарен секретар
на НСОРБ

<http://greensproject.eu/en>

[http://www.namrb@namrb.org](mailto:www.namrb@namrb.org)

support • GPP training • policy recommendations

